

Sygn. akt I BP 13/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa M.G.
przeciwko M.K. - likwidatorowi Zespołu Adwokackiego nr (...) w likwidacji z
siedzibą w K. i Izbie Adwokackiej w P.
z udziałem interwenienta ubocznego C.P.
o wynagrodzenie za pracę, odszkodowanie i ekwiwalent za niewykorzystany urlop
wypoczynkowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2017 r.,
skargi interwenienta ubocznego o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego orzeczenia wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w Ł.
z dnia 16 lutego 2016 r., sygn. akt VII Pa (...),

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił apelację
powódki M.G. oraz apelację interwenienta ubocznego C.P. od wyroku Sądu
Rejonowego w K. z dnia 19 stycznia 2015 r. w sprawie przeciwko M.K. -
likwidatorowi Zespołu Adwokackiego nr (...) w likwidacji z siedzibą w K. i Izbie
Adwokackiej w P. o wynagrodzenie za pracę, odszkodowanie i ekwiwalent za
niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Sąd Rejonowy ustalił, że uchwałą nr [...] z dnia 25 listopada 2010 r. Okręgowa Rada Adwokacka w P. dokonała zmiany likwidatora Zespołu Adwokackiego w K., wyznaczając adwokata M.K. w miejsce adwokata C.P.. W dniu 31 grudnia 2010 r. między powódką a adw. C.P. doszło do zawarcia umowy o pracę. W dniu 2 stycznia 2012 r. te same strony zawarły aneks do umowy o pracę, w którym jako pracodawcę wskazano Zespół Adwokacki nr (...) w K.. W dniu 31 grudnia 2012 r. powódka złożyła C.P. oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę w trybie natychmiastowym z powodu zalegania z płatnością wynagrodzenia od miesiąca marca 2012 r. W ocenie Sądu Rejonowego żaden z pozwanych nie posiadał legitymacji procesowej biernej. Wobec charakteru postępowania i brania w nim udziału po stronie pozwanej Izby Adwokackiej w P., Sąd uznał za zasadne rozpoznanie sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu z zakresu prawa pracy w związku z czym nie miał podstaw, aby dokonywać z urzędu jakiegokolwiek zmiany po stronie pozwanej (art. 477 k.p.c.).

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i dokonał właściwej oceny prawnej faktów. Prawidłowo stwierdził brak legitymacji procesowej biernej po stronie obu pozwanych. Żaden z pozwanych podmiotów nie był pracodawcą powódki w rozumieniu art. 3 k.p. Co więcej, nie było jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia, że adw. C.P. działał za pracodawcę, czyli że był podmiotem, o którym mowa w art. 3¹ k.p. Występowanie po stronie pozwanej Izby Adwokackiej nie upoważniało Sądu Rejonowego do odstąpienia od stosowania przepisów odrębnych z zakresu postępowania w sprawach pracowniczych. Okoliczność bezpodstawnej zmiany trybu postępowania nie miała jednak żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, bowiem z analizy akt wynika, że powódka w żaden sposób nie dopuszczała do siebie myśli, aby pozwanym mógł być inny podmiot, a w świetle art. 477 k.p.c. sąd może z urzędu dokonać wezwania do udziału w sprawie po stronie pozwanej jedynie wówczas, gdy nie odbyłoby się to wbrew woli powódki.

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wniósł interwenient uboczny, zarzucając wyrokowi Sądu Okręgowego naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie: w szczególności art. 379 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 1982 r.

Prawa o adwokaturze w związku z art. 1, 2, 15 i 19 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r., o swobodzie działalności gospodarczej, a także naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy: w szczególności nieuwzględnienie zarzutu nieważności postępowania, wynikającego z faktu nieuwzględnienia zarzutu z art. 379 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 49 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia została wprowadzona do kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), która weszła w życie 6 lutego 2005 r. Źródłem tej skargi oraz motywów jej ustanowienia należy poszukiwać w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, przewidującym odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, oraz w uchwaleniu art. 417–417² i 421 k.c., które weszły do porządku prawnego w wyniku wyroku TK z dnia 4 grudnia 2001 r. (SK 18/00, OTK 2001 nr 8, poz. 256). Uwzględnienie skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, stwarza bowiem możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez wydanie albo – w zależności od treści i przedmiotu rozstrzygnięcia – przez wydanie i wykonanie zaskarżonego orzeczenia. (J. Gudowski, [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, red. T. Ereciński, Lex 2016).

Skarga przysługuje tylko wtedy, gdy „przez wydanie” zaskarżonego orzeczenia stronie została wyrządzona szkoda. *A contrario*, jeżeli szkoda nie wystąpiła albo wprawdzie wystąpiła, ale z innej przyczyny, skarga nie przysługuje, czyli jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu. Właśnie z tego względu wśród tzw. konstrukcyjnych wymagań skargi przewidziano obowiązek uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody (art. 424⁵ § 1 pkt 4); zaniechanie spełnienia tego obowiązku lub niewystąpienie szkody prowadzi do odrzucenia skargi, o czym stanowi art. 424⁸

§ 1 k.p.c. (J. Gudowski, [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, red. T. Ereciński, Lex 2016).

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. obowiązek uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody polega na złożeniu przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła - ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru - oraz uwiarygodnienie tego oświadczenia przez powołanie i przedstawienie dowodów (postanowienia z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 16 i z dnia 13 grudnia 2005 r., I CNP 28/05, niepubl.; por. także art. 243 k.p.c.). Niezbędne jest przy tym przeprowadzenie przekonującego wyводу wskazującego czas powstania szkody oraz związek przyczynowy między nią a wydaniem zaskarżonego orzeczenia (postanowienie z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, BSN 2006 nr 4, s. 10). Bez zaistnienia szkody, prowadzenie tego postępowania nie ma sensu - nie zmierzałoby do wyznaczonego mu celu. Stąd też w razie nieuprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, zbędne jest rozpoznawanie podstawy skargi, a właściwe staje się odrzucenie skargi jako niespełniającej wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2007 r., III BP 7/07, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 11).

Skarżący w piśmie uzupełniającym braki formalne skargi uprawdopodobnił wyrządzenie szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy ograniczające się jedynie do wskazania, że powódka poniosła szkodę w wysokości 9179,20 zł, ponieważ jest to równowartość dochodzonego w pozwie żądania, którego na skutek oddalenia powództwa nie zasądzono na jej rzecz. Nie wyjaśnił zatem adekwatnego, a tylko taki zgodnie z art. 361 § 1 k.c. może wchodzić w rachubę, związku przyczynowego między orzeczeniem a ściślej faktem jego wydania, a szkodą, która miałaby odpowiadać wartości dochodzonego w sprawie roszczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest tymczasem stanowisko, że prawomocne oddalenie powództwa nie może być utożsamiane z wyrządzeniem przez wydanie wyroku szkody w wysokości dochodzonego i oddalonego roszczenia. Nie jest bowiem tak, że zasady odpowiedzialności za szkodę określone w przepisach kodeksu cywilnego (art. 417¹ § 2, art. 361 § 1 i 2) są takie same, albo tak podobne do zasad odpowiedzialności zobowiązaniowej ze

stosunku pracy, że wystarczy proste przeniesienie odpowiedzialności pracodawcy z tytułu należnego pracownikowi wynagrodzenia za pracę na odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez wydanie prawomocnego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2007 r., III BP 7/07, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 110; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., V CNP 21/06, LEX nr 1103838; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2009 r., IV CNP 67/09, LEX nr 1408209).

Co więcej, zauważyć należy, że nie ma ustawowych przeszkód do wniesienia przez interwenienta ubocznego skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (I. Gromska-Szuster, [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I., red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Lex 2013). Jednakże jak przyjmuje się w literaturze interwenient uboczny powinien w tym wypadku uprawdopodobnić, iż szkoda przez wydanie zaskarżonego wyroku została wyrządzona jemu, a nie stronie, do której przystąpił (J. Gudowski [w:] System Prawa Procesowego Cywilnego. Tom III Środki zaskarżenia, red. J. Gudowski, Warszawa 2013, s. 1587). Tymczasem w rozpoznawanej sprawie skarżący wyraźnie wskazuje, że ma na uwadze szkodę poniesioną przez powódkę.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Środkami prawnymi od prawomocnych orzeczeń są skarga kasacyjna i skarga o wznowienie postępowania. Obowiązkiem wnoszącego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest zatem przeprowadzenie wyводу, z którego wynikałoby, że żaden z wymienionych środków prawnych nie jest dopuszczalny albo z innych względów nie mógłby odnieść skutku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r., I CNP 37/05, LEX nr 1615067).

Tymczasem interwenient uboczny poprzestał na stwierdzeniu, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, bowiem skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, gdyż wartość przedmiotu zaskarżenia, jest niższa niż 10.000 zł. Zauważyć należy, że rozważenie możliwości wniesienia skargi o wznowienie postępowania jest w rozpoznawanej sprawie

zasadne z uwagi na sformułowany pod adresem wyroku Sądu Okręgowego zarzut nieważności postępowania (art. 401 k.p.c.).

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c. w zw. z art. 424⁵ § 1 pkt 4 i 5 k.p.c.).

as